

3.2. FN's Menneskerettighedskommission har den 5. marts 1992 vedtaget et handlingsprogram vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi (resolution 1992/74), der i pkt. 53 indeholder en opfordring til medlemslandene om at kriminalisere besiddelsen af børnepornografi. En lignende anbefaling fremgår af pkt. 254 i den seneste årlige rapport af 14. januar 1994 fra den af kommissionen udpegede særlige rapportør vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi, jf. herved Menneskerettighedskommissionens resolution af 9. marts 1994 (nr. 1994/92), der tiltræder rapportens anbefalinger.

Der er endvidere truffet beslutning om at nedsætte en arbejdsgruppe under kommissionen, der skal udarbejde retningslinier for en mulig (bindende) valgfri tillægsprotokol til konventionen om barnets rettigheder omhandlende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi. Herom henvises til pkt. 17 i Menneskerettighedskommissionens resolution af 9. marts 1994 (nr. 1994/90).

3.3. Europarådet har anbefalet dets medlemslande at overveje det tilrådelige i at kriminalisere besiddelsen af børnepornografi («examine the advisability of introducing penal sanctions for mere possession of pornographic material involving children»), jf. pkt. B.2. i rekommandation nr. R (91) 11 om seksuel udnyttelse, pornografi, prostitution af og handel med børn og unge, vedtaget af Europarådets Ministerkomité den 9. september 1991.

3.4. Endelig har Nordisk Råd i en rekommandation nr. 9/1994 af 9. marts 1994 anbefalet Nordisk Ministerråd at gennemføre de nødvendige foranstaltninger for, at besiddelse af børnepornografi kriminaliseres i Norden.

4. Retstilstanden i Norge og Sverige

4.1. Ved lov nr. 49 af 22. maj 1992 gennemførtes en ændring af den norske straffelovs § 211, hvorved besiddelse af børnepornografisk billedmateriale blev gjort strafbar.

Efter straffelovens § 211, stk. 1, litra d, straffes således med bøde eller fængsel indtil 2 år eller med begge dele den: »som besitter eller innfører bilder, film, videogram eller lignende, hvor noen som er, må regnes å være eller fremstilles som å være under 16 år, er vist på en utugtlig eller pornografisk måte.»

Med udtrykkene »utugtlig« og »pornografisk« menes ifølge bestemmelsens stk. 2: »kønslige skildringer som virker støtende eller på annen måte er egnet til å virke menneskelig nedverdiggende eller

forrænde, herunder kønslige skildringer med bruk av barn, dyr, vold, tvang og sadisme.«

Efter samme bestemmelses stk. 4 straffes sådanne handlinger, uanset at handlingen i det enkelte tilfælde alene kan tilregnes gerningsmanden som uagtsom. Strafferammen er i så fald bøde og/eller fængsel indtil 6 måneder.

Til de nævnte bestemmelser føjes i § 211, stk. 5, en regel om strafansvar for visse undladelsesforbrydelser bl.a. med tilknytning til besiddelse af børnepornografisk materiale. Således bestemmes det i stk. 5, at: »På samme måte straffes den innehaver eller overordnede som forsetlig eller av uaktksomhet unnlater å hindre at det i en virksomhet blir foretatt handling som nevnt i denne paragraf.«

Ved strafudmålingen er det ifølge § 211, stk. 6, en skærpende omstændighed, at det pornografiske materiale skildrer brug af børn, dyr, vold, tvang og sadisme.

4.2. Efter gældende svensk ret er det ikke strafbart at besidde børnepornografiske skrifter eller film.

Den svenske straffelov (Brottsbalken) kap. 16, § 10 a, fastsætter, at: »Den som skildrar barn i pornografisk bild med uppsåt att bilden sprides eller som sprider sådan bild av barn dömes, om inte gärningen med hänsyn till omständigheterna är försvarlig, för barnpornografibrott till böter eller fängelse i högst två år.«

Spørgsmålet om at kriminalisere besiddelsen af børnepornografisk materiale er behandlet i en betænkning fra 1993 fra det svenske Justitsministerium: »Ökat skydd för barn. Ytterligare åtgärder mot sexuella övergrepp m.m.« (Ds 1993:80). Det konkluderes i betænkningen, at en kriminalisering af besiddelse af børnepornografisk materiale ikke bør gennemføres. Dette begrundes navnlig med, at en sådan kriminalisering ville indebære en undtagelse fra selve grundtanken i de forfatningsretlige regler i »tryckfrihetsförordningen« og »yttrandefrihetsgrundlagen«, og at der allerede foreligger tilstrækkelige strafferetlige instrumenter til at gribe ind mod børnepornografi, jf. nærmere betænkningen s. 31-32.

Riksdagen har i juni 1994 truffet beslutning om at kriminalisere besiddelsen af børnepornografisk materiale med virkning fra den 1. januar 1999. Med virkning allerede fra den 1. januar 1995 indføres adgang til at konfiskere sådant materiale, dog uden at indehaveren kan straffes.

Det sene ikrafttrædelsestidspunkt for så vidt angår strafansvaret for besiddelsen af børnepornografi skal ses i sammenhæng med, at indførelsen af et sådant strafansvar forudsætter en ændring af den svenske forfatning. En forslag om forfatningsændring skal